

legem contrariam sufficienter promulgatam, non obligat *C.* Sic lex in concilio Principis abrogata *secundum se* servat tamdiu vim obligandi, eosdemque parit effectus, donec promulgata sit abrogatio. Dicitur vero nequaquam potest, quod lex vetus post Christi mortem solum *ex errore* obligaverit, quia alias omnis populus versaretur in errore, dum legem a Principe secreto conditam et necdum promulgatam ignorat.

Inst. 4. Saltem *Christo resurgente* lex mosaica fuit abrogata, quia tunc perfectum est opus nostrae Redemptionis, cum ad Rom. 4. dicatur Christus resurrexisset propter justificationem nostram; ergo.

R. D. A. Perfectum est, quantum ad pretii sufficientiam et solutionem *C.* quantum ad omnia, quae ad pretii applicationem erant necessaria *N.* Ut sanguinis Christi pretium per idonea instrumenta applicari posset hominibus, necessaria fuit publica fidei et novae legis praedictio, sacramentorum administratio etc.

ARTICULUS III.

DE LEGE MOSAICA POST CHRISTUM TANDEM ILLICITA.

51. *Nota.* Lex dicitur *mortifera* seu *illicita*, cum jam sine peccato observari non potest. Quaestio procedit hic potissimum de praecipis *ceremonialibus*, utrum v. g. circumcisio eo ipso, quod inutilis fuerit, jam non potuerit licite adhiberi? Certum quippe est, *ceremonialia* veteris legis jam nunc esse, ac dudum fuisse *mortifera*: certum, quod *moralia* ex lege tum naturali, tum Evangelica adhuc obligent eum, qui vult ad vitam ingredi: certum quoque, *judicialia* licet mortua, non esse *mortifera*, quae non nisi ad politicam utilitatem ordinata, etiamnum servari ad eundem finem possint ab iis, qui potestatem habent condendi leges, uti quaedam de *decimis*, de *impedimentis matrimonii* etc. retinentur in lege Evangelica, exceptis tamen iis, quae Christus expresse abrogavit, ut sunt *libellus repudii*, *pluralitas uxorum*, *usura* erga alienigenas etc.

52. *Dico.* Lex vetus non statim post mortem Christi fuit *illicita* aut *mortifera*; sed aliquo adhuc tempore licitum erat exercere *legalia*.

Prob. 1°. Observatio *legalium*, etiam cessante jam obligatione legis mosaicae, nulla *lege Dei* vel *Ecclesiae* prohibita erat, cum S. Hier. adeo solers in oppugnanda S. AUGUSTINI sententia nullam allegare unquam potuerit; ergo. 2°. APOSTOLI caelitus illustrati, et pleni Spiritu S. *legalia* adhuc observarunt aliquamdiu post mortem Christi: nam PETRUS Act. 10. abstinuit ab *immundis*, anno jamdum decimo post Christi mortem. S. PAULUS Timotheum ex matre judaea natum *circumcidit*, Act. 16.: idem suadente S. JACOBO usus est legali purificatione, Act. 21.: praeeperunt Apostoli fidelibus Act. 15., abstinere ab *immolatis simulacrorum*, et *sanguine*, et *suffocato* etc. 3°. Observantia legum *ceremonialium* primis illis temporibus quodammodo necessaria fuit, tum quia difficillimum fuisset, totum populum tam cito avellere a ritibus antiquis, quibus admodum addictus fuerat: tum ne ceremoniae divinitus institutae, servantesque adhuc significationem aliquam subjectionis, reverentiae et cultus divini, ita abominabiles haberentur, sicut illae gentilium

ceremoniae: idque in contemptum legis et Dei, Ita cum S. Aug., Beda, Hugo a S. Vict., D. Thom., Scot., Bonav., Suarez.

53. *Obj. I.* Lex *ceremonialis* ut primum mortua, fuit *mortifera*, utpote reprobata a Deo in ratione legis, quia per mortem Christi facta est *reprobatio praecedentis mandati*, ad Hebr. 7. 18.; ergo.

R. D. A. Lex *ceremonialis* reprobata fuit tanquam ex se noxia, vel ita, ut simul prohibitum fuerit, eam tunc observare tanquam non necessariam ad salutem *N.* reprobata fuit eatenus, ut non amplius esset necessaria vel obligans *C.* Licet haec lex non amplius obligaret, tamen ceremoniae manserunt vere *divinae*, nec Deo, nec Ecclesiae injuriosae, si aliquo adhuc tempore, praecise ut licitae, observarentur. Hoc tempore elapso, quod Deus Ecclesiae determinandum reliquit, nec ipsa Ecclesia ceremonias potuit revocare, aut in illis dispensare; quamvis posset alias ceremonias instituere, seclusa tamen *judaeica superstitione*.

Inst. 1. Lex *ceremonialis* jam est *illicita*, quia observatio legalium censetur esse professio fidei de *Christo* primum *venturo*: sed eadem fuit ratio statim post mortem Christi; ergo jam tum erat *illicita*.

R. N. M. Sed ideo, quia nunc a *Christo* et ab Ecclesia prorsus est abolita; tamen post Christi mortem Judaei et Apostoli non sunt usi legalibus ad significandam mortem Christi ut *futuram*, sed ut *factam*, aliosque ob fines. De facto etiam Ecclesia promissiones de *Christo* factas grata recolit memoria ex Psalmis et Prophetis, non in professionem fidei de *Christo venturo*, sed in testimonium veritatis jam implete, et concordiae utriusque legis veteris et novae; imo poterant exerceri legalia, abstrahendo a tempore praeterito, vel futuro.

Inst. 2. Si legalia non exercebantur propter significationem *futurorum*; ergo non exercebantur ut legalia, et propter finem a Deo intentum, adeoque non erant apta ad cultum divinum, maxime cum pro illo tempore nec *bona*, nec *mala*, nec *indifferentia* dici valeant.

R. D. A. Non exercebantur ut legalia secundum *totam significationem moralem* et *figuralem*, id quod non requiritur, uti patet in circumcisione Christi, et purificatione Deiparae *C.* secundum nullam plane significationem *N.* Retinebant aliquam significationem *moralem*, et *figuralem* participabant pro ratione temporis et personarum. Distinguit autem S. Aug. tria tempora, primum ante promulgationem Evangelii, quo *legalia* erant *bona* et *praeccepta*: alterum statim post ceptam Evangelii promulgationem, quo quidem *bona* erant, at *non praeccepta*: tertium post sufficientem per totum orbem promulgationem Evangelii, et sepultam cum honore Synagogam, quo *nec praeccepta*, *nec bona*, sed *illicita* fuere.

54. *Obj. II.* Si observatio legalium non statim fuit *illicita*; ergo diu postea duravit, et adhuc durat. *Prob.* Episcopi Asiae constanter celebrarunt *Pascha* more judaico luna 14.: Christiani sub finem Seculi II., et initium III. abstinerunt a *sanguine* et *suffocato*, quod praecceptum denuo restauratum fuit in Concilio *Gangrensi*, *Aurel.* et *Wormat.*, atque etiamnum observatur apud *Graecos* tanquam lex, quam Deus non solum *Judaeis*, sed jam olim *Noe* et filiis ejus, ac proin omnibus gentibus dederat: denique ad mentem Innoc. III. cap.

un. de purif. mulieres post partum ritu hebræo adhuc ab ingressu templi; ergo.

R. Ad 1. D. A. Asiæ Episcopi sic celebrarunt Pascha, legalium causa, sive in honorem legis mosaicæ N. ex errore, quo putabant id esse ab Evangelio præscriptum, et S. JOANNIS Ap., aliorumque Episcoporum exemplo confirmatum, donec a VICTORE Papa errorem dedocti fuerint C. Utramque hanc rationem objecit olim POLYCRATES apud EUSEB. L. 5. c. 23. VICTORI P., qui Asiaticis propterea excommunicationem vel intulit, vel intentavit; pax tamen utrinque brevi restituta.

R. Ad 2. D. Et illa abstinencia servabatur vi legis mosaicæ: erat enim ceremonialis, qua præfigurabatur interna sanctitas, quam lex Christi in Ecclesiam novam esset in vectura: N. Vi præcepti Apostolici, quod vel consuetudine, vel decretis Conciliorum justis de causis aliquamdiu confirmatum fuit C. Nimirum ut magis vitaretur superstitio gentilium, qua carnes suffocatas idolis offerebant, easque religionis causa manducabant, aliarum vero victimarum sanguinem bibeant. Dixi: vi præcepti Apost., scilicet illius Act. 15. 20., quod non tam fuit ceremonia legis veteris, quam præceptum morale, ad hoc etiam utile, ut judæi et gentiles per aliquod commune præceptum de abstinencia ab immolatis simulacrorum, et sanguine, et suffocato, et fornicatione magis adunarentur, simulque admonerentur, in ipsa arca Noe, dum Deus hoc dedit præceptum, gentium Ecclesiam fuisse præfiguram, cujus facti prophetia cœpit impleri, gentibus jam ad Christum se convertentibus. Testatur autem S. AUG., hoc præceptum suo jam tempore sublatum fuisse, quamvis forte duraverit, quamdiu Imperatores erant idololatræ, et Christiani gentilibus immixti.

R. Ad 3. Talis separatio mulieris hodie tantum spectat ad honestam circumspersionem, et moralem verecundiam propter indecentiam aliquam corporalem. Posset autem Ecclesia hodie indifferentia ejusmodi a scandalo et judaismi suspicione sejuncta permittere aut præcipere, non vero omnes veteris legis ritus, prout constat ex perpetua traditione Ecclesiæ.

ARTICULUS IV.

DE LEGALIBUS AB APOSTOLIS ALIQUAMDIU POST CHRISTI MORTEM EXERCITIS.

SS. Nota. Gravis olim controversia fuit inter SS. HIERONYMUM et AUGUSTINUM de usu legalium; quippe contendebat S. HIERONYMUS, statim post mortem Christi præcepta ceremonialia fuisse mortifera; ut vero Apostolos a peccato excusaret, observationem legalium tantum per simulationem ab iis factam esse inferebat; pariter S. PETRUM, cum gentiles Antiochiæ coegit judaizare, nullo modo peccasse, et non nisi ex composito fuisse a PAULO reprehensum aiebat. Contra S. AUGUSTINUS docuit, mortua quidem post Christi passionem legalia, at non statim mortifera fuisse, eaque ab Apostolis observata, non simulatione fallaciæ, sed compassione misericordiæ, vere dicente Apostolo 1. Cor. 9. 20. et factus sum judæis tanquam judæus, ut judæos lucrarer; PETRUM autem simulate a gentibus se segregando peccasse venialiter docet at, defectu attentionis ad scandalum inde oriturum; his prænotatis

36. Dico. Apostoli non simulate, sed sincere observarunt legalia, et Paulus Cepham serio, non fecte reprehendit.

Prob. 1^a pars. S. JACOBUS Act. 21. 24. Paulum hortatus, ut se cum aliis quatuor purificaret, non dixit, finge, simula, sed, sanctifica te cum illis... fac quod tibi dicimus: et scient omnes, quia ambulas et ipse custodiens legem; ubi præclare S. AUG., ep. 82.: si Paulus legalium observantiam tantum simulaturus erat, non diceret ei Jacobus, et scient omnes, sed diceret, et putabunt omnes. Et postea additur: purificatus, intravit in Templum; ipse quoque Paulus Act. 24. dixit: invenerunt me purificatum in Templo; in quibus sane omnibus nec umbra simulationis est; ergo. Conf. Simulatio illa Apostolorum, ut arguit S. AUG. contra S. Hier., fuisse verum mendacium in negotio religionis, et grave scandalum, quo scienter induxissent alios ad servanda legalia, cognita ut mortifera: fuisse enim signum falsæ religionis, et superstitionis, quod de Apostolis in gratia confirmatis dicere nefas est.

Prob. 2^a pars. S. Paulus ad Gal. 2. 11. expresse ait de CEPHA: quia reprehensibilis erat, et v. 14. quod non recte ambulaverit ad veritatem Evangelii..... Ibid. 1. 20. quæ autem scribo vobis: ecce coram Deo, quia non mentior; hæc autem tam asseveranter scribere non potuisset, si Cephas tantum simulate exercuisset legalia, et ex conducto reprehensus fuisset. Conf. Ex SS. PP. CYPR., AMBR., GREG. M., TERTULL., etc.; quin et HIERONYMUS postmodum hanc sententiam potius honestam dispensationem esse dixit: imo L. 1. cont. Pelag. c. 8. inter alia testimonia, quibus probat, nullum esse Episcopum omnino irreprehensibilem, profert exemplum Petri, et tandem L. 1. cont. Pelag. amplexus est sententiam AUGUSTINI, teste AUG. ep. 260. ad Ocean.

Inter PP. hic contrarios sunt ALEXANDER hæreticus appellatus, ORIGENES et DIDYMUS in multis reprehensione digni. Profecto cæteri PP. omnes æque ac S. HIERONYMUS tandem consensissent cum S. AUG., si eadem hujus S. D. argumenta audivissent, unius fere Origenis auctoritate adducti ad oppositam sententiam.

37. Obj. 1. De Cepha dicitur ad Gal. 2. simulationi ejus consenserunt cæteri judæi, ita ut Barnabas duceretur ab eis in illam simulationem: et de S. Paulo Act. 16. 3., quod circumcidit Timotheum propter judæos, qui erant in illis locis: ipse autem 1. Cor. 9. 20. fatetur: factus sum judæis tanquam judæus..... quasi sub lege essem; ergo Apostoli tantum simulate legalia exercuerunt.

R. Ad 1. N. C. Nam Syrus pro simulatione legit segregationem, proinde factum Cephae vocatur simulatio, non quod Cephas fecte egerit, sed quod abstinendo a cibis lege vetitis, aliis ansam dederit judicandi necessario observanda esse legalia.

Ad 2. D. A. S. Paulus circumcidit Timotheum propter judæos, ut judæos facilius lucraretur, et ne videretur repudiare legalia tanquam illicita C. propter judæos, h. e. ex metu judæorum simulando et fingendo N. Paulus judæis factus est tanquam judæus, non mentientis astu, sed compatientis affectu, sicut et gentibus et omnibus omnia factus. Circumcidit autem Timotheum, ne cognationi ejus videretur contemnere sacramenta vetera, omniaque reprobare: Titum vero non circumcidit, ut defenderet Evangelii veritatem, ostendens circumcisionem non esse amplius necessariam; vide ep. ad Gal. 2. 3.

Nihil ergo ab Apostolis per *simulationem* et *astutiam* gestum est: non finxerunt *actus ipsos*, quos vere ac physice exercebant: non simularunt *religiosum cultum*, quem interius non haberent pro religioso, quia apertissime legalia referebant ad divinum cultum: non obligationem, nec obligationis in his ritibus opinionem injicere voluerunt, sed accommodabant se tantisper infirmitati judæorum, ut eos facilius Christo lucrarentur.

Inst. 1. S. JACOBUS Act. 21. hortatur Paulum ad custodiendam legem, quia judæi credentes Evangelio conquesti fuerant de Paulo, non quod legem rejiceret ut *malam*, sed quod legem adhuc *obligantem* non custodiret; ergo cum Paulus ad sedandas hasce querelas deinceps legem tanquam adhuc obligantem observaret, non ex animo, sed *ficte* illam observavit, nempe certus legem non amplius obligare.

R. Judæi fideles, non quidem omnes, sed plures inducti calumniis judaizantium facilius credebant et querebantur, quod Paulus non solum prædicaret legem desiisse, sed illam adeo ut *malam* rejiciendo, ad apostasiam a lege induceret, juxta illud: *audierunt de te, quod discessionem doces a Moysæ*, quam calumniam ut refelleret Paulus, satis erat legem exequi, non ut adhuc obligantem, sed ut licitam, et necdum mortiferam.

Inst. 2. Paulus 2. Cor. 12. 16. ait: *cum essem astutus, dolo vos cepi*: item, quod Cephæ *in faciem* restiterit, h. e. apparenter eum reprehenderit; ergo simulavit.

R. N. C. Nam 1°. verba illa: *cum essem astutus*, non sunt assertiva doli, sed prævenientia tacitam objectionem, nempe ut credidistis; quam tamen statim solvit dicens: *numquid per aliquem, quem misi ad vos, circumveni vos?* ita D. Thom. Ad hæc additur ibidem de *victu* recipiendò ab iis, quibus prædicabat, non de *usu legalium*. 2°. Græca, Æthiopica, Syriaca lectio habet, *palam, coram omnibus, in faciem ipsius*, adeoque non mere apparenter; hinc infra subdit Paulus: *dixi Cephæ coram omnibus*, et qua de causa? quia *reprehensibilis erat*.

Inst. 3. Textus græcus non legit, *reprehensibilis*, sed *reprehensus*; adde quod Paulus non potuerit serio in *CEPHA* reprehendere, quod ipse non semel fecerat, exercendo legalia; ergo *ficte* reprehendit.

R. Ad 1. N. C. Quippe *Cephas* antea jam ab aliis fuerat reprehensus, deum vero in faciem et coram testibus, ac demum publice, prout infra dicitur.

Ad 2. D. A. Paulus ipse non semel observavit legalia in iisdem circumstantiis N. in circumstantiis omnino disparibus, unde actionum humanarum ratio specifica æstimari solet C. Paulus semper vescendo cum gentilibus satis ostenderat, legem veterem non esse necessariam, CEPHAS vero in civitatibus gentilium cum gentilibus manducabat: sed quamprimum illuc judæi venissent, juxta præscriptum legis veteris subduxit se a mensa gentilium, sicque priori agendi ratione correctâ, ansam dedit gentilibus inferendi *necessitatem* servandæ legis mosaicæ falem segregationem imperantis.

58. *Obj. II.* Non potuit nisi *ficte* exercere Paulus id, quod docuit esse mortiferum: atqui docuit legalia esse mortifera, ad Gal. 5. 2. *Ecce ego Paulus dico vobis, quoniam si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit... evaevati estis a Christo, qui in lege justificamini, a gratia excidistis*; ergo.

R. D. M. Si docuit esse mortiferum ex quacumque cultus intentione obser-

vatum C. observatum superstitione, et judaico errore atque affectu N. Nimirum EBION et CERINTHUS docebant, et Galatæ a pseudo-apostolis sibi persuaderi passi erant, circumcisionem non minus in nova lege, quam in veteri necessariam esse; ea ergo mente circumcidentibus se denuntiat Apostolus Christum nihil profuturum. Ita explicat S. Aug., qui ait, ideo legalia ab Apostolis aliquamdiu post Christi mortem exercita fuisse, ne, si statim a ritibus mosaïcis, sicut a ritibus gentilium deficerent, lex Moysis *improbata* potius, quam *terminata* videretur.

Inst. 1. Ergo licita etiam nunc erit legalium observatio, si modo citra judaicum errorem et affectum fiat, siquidem nullibi in S. Scriptura existet præceptum ejusdem prohibitivum.

R. N. seq. Elsi præceptum hoc in Scripturis non legatur, certissima tamen Traditione ad nos pervenit; S. Ign. M. Apostolorum discipulus docet in ep. ad Philipp., nefas esse legalia Evangelio admiscere: *Si quis cum judæis celebrat pascha*, inquit, *aut symbola festivitatis eorum recipit, particeps est eorum, qui Dominum occiderunt et discipulos ejus*. Primis Ecclesiæ seculis annumerati sunt *hæreticis*, quicumque judaicæ ceremonias aut observari vellent, aut retinerent: Aug. hæ. 9. de Nazaræis.

Inst. 2. In SYNODO Hieros. Act. 15. aliquid ex veteri lege retentum fuit, quin etiam ad gentes id extensum; ergo legalia non evasere mortifera.

R. D. A. Aliquid retentum fuit quoad objectum præcepti C. quoad obligationem ex veteri lege manentem N. Præceptum, ut a *sanguine* et *suffocato* abstinerent Christiani, versabatur circa partem aliquam materiæ veteri lege prohibitæ, sed non obligabat ex vi legis veteris, nec ullum videtur ad legem veterem habuisse respectum. Apostolici præcepti ratio potissima fuit, ut in unam *Religionis* societatem cum gentibus facilius convenirent judæi, quibus horrore erat sanguinis comestio, eoque opportunius hoc visum est, quod statim a diluvio Deus omnibus interdixerat sanguinis usum. Alteram ex dictis supra rationem Patres asserunt illius prohibitionis, quia in *idolorum* cultu sanguis et suffocatum usitatissimæ erant consuetudinis.

Inst. 3. Saltem *idolothya* non comedendi præceptum videtur ex lege veteri remansisse, quia illorum usus *per se* malus non est, nec novæ legis præcepto universis Christianis per se prohibitus, ut patet ex 1. Cor. 8. et 9.; ergo.

R. N. A. Apostolicum præceptum illud fuit propterea sancitum, quia carniû immolatarum esus, quamvis non *per se* malus, aliquam idololatriæ speciem præferre videbatur, et poterat esse scandalo, præsertim Christianis Syriæ et Ciliciæ, ubi frequentiores erant judæi et fideles ex judæis; at cæterum Christianis omnibus impositam non fuisse eam legem, ex eo conjiunt SALMERON et BARONIUS ad ann. Chr. 51., quod Paulus a Corinthiis hæc de re consultus Apostolicæ sanctionis non meminert.

59. *Observa.* Certum est, *legalia* tandem evasisse *mortifera*: quo autem determinato tempore, nec a Scriptura, nec ab Ecclesia determinatum est. Communis sententia determinat annum circiter quadragesimum a Christi morte, dum eversum erat templum Hieros., tum quia Evangelium jam satis intra illud tempus promulgatum fuerat, juxta Apost. ad Coloss. 1. 6. Evangelium *pervenit ad vos, et in universo mundo est*; tum quia necessitas non fuit diutur-

nioris œconomiae cum judæis servandæ, ne fors scandalizarentur gentiles, et Ecclesia videretur favere *Cerintho et Ebioni*: tum quia honos nullus *Synagogæ* habendus, templo funditus destructo, dispersis undequaque judæis, trucidatis sacerdotibus etc. Porro an *jure divino*, an *ecclesiastico* lex vetus sit abrogata, dubium videtur Suaresio: dicendum autem, quod *præcipua* saltem *legis mosaicæ capita*, quæ directe Evangelio repugnabant, *jure divino* facta sint mortifera, nempe Aaronis sacerdotium, sacrificia, quæ unicum Christi Sacrificium ubique a sacerdotibus novæ legis offerendum secum non compatitur, omnesque ritus Moysis præcipui, quos Evangelium *per se* excludit. Idem est de *judicialibus*, ut est permissio dimittendi uxorem, vel plures simul ducendi, quæ stare nequit cum restitutione matrimonii *in pristinum statum*. Reliquæ ceremoniæ minus principales de vasis, vestibus, etc. *jure solum ecclesiastico* abrogatæ sunt.

ARTICULUS V.

DE CEPHA A PAULO CIRCA USUM LEGALIUM REPREHENSIO.

60. *Nota I.* Communior inde a prioribus Ecclesiæ seculis PETRUM a CEPHA fere non distinguit, tum propter unanimum prope sensum SS. Patrum, tum quod Codices antiqui pro *Cepha*, quem nunc legimus, legerent PETRUM, tum quod Paulus CEPHÆ predicata tribuat, quæ soli PETRO videntur convenire, vocans eum *columnam Ecclesiæ*, recensens eum cum *Jacobo et Joanne* præcipuis Christi Apostolis, simulque ostendens, se Paulum ab hoc CEPHA in societatem Apostolatus receptum fuisse. At sententiæ recentiorum CEPHAM hunc et lapsum et reprehensum, non apostolum, sed discipulum ex LXX unum, non apostolici collegii Principem, sed cleri Hierosolymitani presbyterum fuisse contendit. Hæc opinio, cum Christi verba ad PETRUM: *tu es Petrus... tu es pastor ovium... non deficiet fides tua etc.*, a ludicra adversantium crisi, a judaica insania, et risu gentilium vindicet facilius, et Vicarii Christi indefectibilitati ac primatui consulat suavius, omnino videtur præferenda.

61. *Nota II.* Ex epist. ad Galatas deducuntur sequentia: Paulum *conversisse Galatas*, c. 1. v. 6, 8, 11.: falsos fratres *conturbasse Galatas* a Paulo conversos per calumniam Paulo affictam, quod gentiles a lege mosaica plane eximeret, quamvis aliter edoctus ab Apostolis Hierosolymæ, c. 1. v. 7.: Paulum ad abstergendam hanc labem *scripsisse prædictam epistolam ad Galatas*, in qua asseverat, Evangelium suum se non ab hominibus, nec Apostolis, sed a *Christo* immediate didicisse, c. 1. v. 11, 12, etc. Paulum ante scriptionem hujus epistolæ *bis* tantum *venisse Hierosolymam*, primo post annos tres a conversione, ut videret Petrum, et secundo post annos quatuordecim, non a prima profectioe, sed a *conversione*, assumptis Barnaba et Tito, c. 1. v. 18.-c. 2. v. 1.: atque hoc secundum iter Pauli idem esse cum illo, quod Act. 11. refertur, nimirum anno æræ vulgaris 44. qui fuit annus maxime in Judæa famis, accuratissime respondens anno decimo quarto conversionis, cum anni 14. additi annis 30. æræ vulgaris, quorum postremo Paulus convert-

batur, faciant annos 44: *Cephæ et Joannem*, qui videbantur esse aliquid, fuisse *presbyteros Jacobi*, nec fuisse id quod videbantur, c. 6. v. 3.: *Junctionem dexterarum Jacobi, Cephæ et Joannis cum dextera Pauli* evenisse ante Concilium habitum anno 50: *Cephæ* fuisse vere lapsum, vereque ter reprehensum. Verba autem præcipuæ hic considerationis sunt ex c. 2. a v. 7. usque ad v. 15.

62. *Dico.* Cephæ lapsus et a Paulo Antiochiæ objurgatus, non fuit PETRUS Apostolus, sed unus ex LXX Discipulis. *Ratio*: quia *characteres PETRI* ac *PAULI, locus et tempus* reprehensionis factæ, *nomen aliæque circumstantiæ* prorsus incredibile reddunt, hunc CEPHAM fuisse S. PETRUM Apostolorum Principem.

Prob. 1^a. pars. 1°. PETRUS Apostolus non potuit *turbasse Galatas*, calumniando, quod Paulus ab hominibus didicerit Evangelium, quia in eodem argumento laudat PETRUM, cum quo per 15 dies fuisse Hierosolymis deprecatur: Paulus CEPHAM adnumerat illis, qui *videbantur esse aliquid*, esse *columnæ Ecclesiæ*, quales non erant; sed PETRUM revera fuisse aliquid, vere columnam Ecclesiæ, Paulus affirmat v. 7. et 8.: hic CEPHAS videtur gloriatus fuisse, quod Paulo *aliquid contulerit* quoad Apostolatam; quis autem de S. PETRO jactationem hujusmodi vanissimam vel somniet? Paulus CEPHAM inter *falsos fratres* refert, qui explorata prius libertate utantur, sed postea ex metu judæorum se segregent; et huic CEPHÆ, ait Paulus, huic simulatōri ac turbatori Antiochiæ restiti, eumque publice corripui, qui sane PETRUS esse non potest, Paulo sic eum laudante, *Christus operatus est PETRO in Apostolatam, sicut mihi*; quid autem hæc laus PETRI in epistola ad Galatas, ad quos Paulus scribens demonstrare voluit, quod PETRUS male egerit? Præterea ex argumento epistolæ *perfidus fuit ille CEPHAS*, qui prius junxerat Paulo dexteram ad operandum in circumcisionem, sicut Paulus et Barnabas in gentes cum libertate, postea vero gentes ad judaizandum cogens, datam fidem fregit, id quod nequiquam de S. PETRO dici potest, qui ad gentes quoque a Deo vocatus fuerat, et jamdum propter *visionem caelestem* cum illis gentiliter vixerat.

2°. PAULUS ea nequaquam egisset cum S. PETRO, quæ egit cum CEPHA, tam acriter et publice suum totiusque Ecclesiæ Caput reprehendendo, ut ter ab eo correptus fuerit Princeps Apostolorum, videlicet *privatim* reprehensus, *κατεγνωσμένος ἦν*, quia reprehensus erat, ut habet fons græcus, nempe vel a judæis Antiochiæ gentiliter viventibus, vel a gentilibus aliter edoctis a PAULO, ac Cephæ solebat: dein *coram testibus κατὰ πρόσωπον, in faciem ei restiti*: demum eo quod pergeret non recte ambulare ad veritatem Evangelii, alios plures et Barnabam adeo perducere in hypocrisin, et quod maximum fuit, gentes ad judaizandum cogere comminatione æternæ damnationis, Act. 13. 1. *publice*, coram universa Ecclesia correptus his verbis: *si tu, cum judæus sis, gentiliter vivis et non judaice, quomodo gentes cogis judaizare?* En triam et Evangelicam correctionem CEPHÆ juxta normam ab Evangelio prescriptam; hanc certe PAULUS contra S. PETRUM non adhibuisset, tum quia S. PETRUS ob eximiam humilitatem tot aliis modis poterat reduci ad viam veritatis, tum quia nullo modo probabile est, S. PETRUM aut tantopere timuisse judæos a Jacobo missos, coram quibus centies idipsum fecerat Hierosolymis, aut ita coegisse gentiles ad judaizandum, qui tot abhinc annis